

BILTEN

broj 8
14.08.2014.

Tiraž: 300 primeraka

SADRŽAJ

Zelena i sanaciona rezidba trešnje, mr Dejan Marinković.....	3
Specifičnosti ishrane junica namenjenih za priplod, Dragoljub Krajnović, dipl. inž.....	4
Prodaja poljoprivrednih proizvoda na produktnoj berzi u Novom Sadu, mr Mladen Pavlović..	4
Očuvanje zemljišta posle žetve primenom agrotehničkih mera, Zlatko Vampovac, dipl.inž.....	5
Stips.....	7

ZELENA I SANACIONA REZIDBA TREŠNJE

Period jul-avgust mesec tekuće vegetacije, s obzirom na česte i obilne padavine, bio je i još uvek je idealan za izvođenje rezidbe trešnje na zeleno u svim tipovima zasada trešnje (ekstenzivni, polu i intenzivni zasadi). Razlog leži u tome što je ovaj period leta idealan za zarastanje rana nastalih rezidbom, a da pri tom izvedeni rezovi neće pospešiti intenzivan porast i produženje vegetacije.

U polu i intenzivnim zasadima trešnje na generativnim podlogama zelena rezidba je neophodna kako bi se izbalansirao odnos između bujnosti i rodnosti, u momentu diferencijacije začetaka cvetova u pupoljcima i formiranja rodne površine za sledeću godinu. Pored zamene nosača rodnog drveta starijih od 3 godine putem povratnih rezova zbog njihove smanjene produktivnosti i ostavljanja patrljaka kako bi se izbalansirao odnos rodnih grančica različite starosti (majskih kitica i mladara), u Nemačkoj se redovno sprovodi i tzv. *letnja rezidba na rod*. Rezovi se prave na mladarima, na 1/3-1/2 njihove dužine od osnove, što se vizuelno poklapa sa prelaskom crvenkaste boje osnove mladara (tokom jula meseca to je već zona zdrvenelosti ovih prirasta) u zelenkastu boju zeljaste gornje polovine mladara. Cilj ovakvih rezova je da se spreči udaljavanje rodne površine od stožine stabla tako što se rezidbom ostavljaju rodni pupoljci pri osnovi mladara kao i par vegetativnih pupoljaka u srednjem delu mladara (oni daju priraste slabije bujnosti do kraja vegetacije). Ovakvim rezovima obuhvaćeni su mladari po periferiji krune trešnje (najbolje osvetljeni), čime se dodatno omogućuje i bolja osvetljenost cele krune. Ukoliko su prirasti manje dužine, obično se od 3 vršno razvijena mladara rezidbom ostavi samo jedan, a takođe se iz unutrašnjosti krune odstrane svi prirasti koji prave zasenu. Time se obezbeđuju uslovi za što bolju prosvetljenost krune, što je neobično važno kada se zna da je jedan od ključnih faktora za diferencijaciju cvetnih pupoljaka voćaka-upravo svetlost.

Sredina leta idealna je i za izvođenje tzv. *sanacione rezidbe* u svim tipovima gore navedenih zasada koji su izloženi napadu bakterijskog raka kore (prouzrokovao je bakterija *Pseudomonas sp.*). Ovaj patogen čest je gost naših trešnjika, a njegovo prisustvo povećano je usled raznih faktora (slabog đubrenja, peskovitog zemljišta, pojave izmrza tkiva pod dejstvom poznih prolećnih mrazeva, kao i prilikom hladnog i vlažnog perioda mirovanja i proleća). Patogen prodire u stablo trešnje preko lista, rana od zimske rezidbe, kao i izmrzlog tkiva (račve u kruni). Prskanja bakarnim preparatima u vreme otpadanja lišća, uz par naknadnih prskanja tokom vlažnih jeseni, kada je naročito povećana populacija patogena u trešnjicima, smanjuju intenzitet bolesti ali je ne eliminišu. Najnovija saznanja fitopatologa, koja se već dosta dugo praktikuju od strane naših proizvođača, podrazumevaju sprovođenje avgustovske rezidbe obolelih stabala u smislu odstranjivanja obolelih delova krošnje, iznošenja orezanih grana iz trešnjika i njihovog spaljivanja. Najbolje je obolele grane orezati na patrlj, kako bi tokom sledeće vegetacije patogen bio lokalizovan samo u slabim-još uvek obolelim prirastima izniklim iz ostavljenih patrljaka-čepova. Prednost ovakve rezidbe na čep je što se infekcija bakterijskog raka drži dalje od stožine. Ukoliko se bolest raširi do sprovodnih sudova debla (što se manifestuje pojavom smoletočine na više mesta na deblu)-stablo je nemoguće spasiti od uginuća.

Mr Dejan Marinković

SPECIFIČNOSTI ISHRANE JUNICA NAMENJENIH ZA PRIPLIOD

Ishrana ove priplodne kategorije goveda znatno je jednostavnije u poređenju sa teladima koja se hrane u prelaznom periodu. Po prestanku ishrane starije teladi i mladih junica sa tečnom hranom u obrocima, prelazi se na ishranu kabastom hranom i manjom količinom koncentrata. Izbor voluminozne hrane uslovljen je sezonom, odnosno godišnjim dobom, ali i uslovima na gazdinstvu. U periodu leta kao izbor može biti pre svega zelena hrana, paša, ili druga zelena hrana proizvedena na sejanim travnjacima i u vidu zelenog konvejera. U zimskom periodu se primarno koristi seno, silaža, repa i druga sočna voluminozna hraniva, razni nuzproizvodi prehrambene industrije ukoliko su dostupni, a u manjoj meri i kvalitetnija slama strnih žita (ječma i ovsa).

Koncentrovani deo obroka može biti veoma različit već u zavisnosti od vrste i kvaliteta voluminozne stočne hrane. Drugim rečima uz zelenu masu, silažu ili seno leguminoze kao koncentrovani deo obroka može se koristiti prekrupa zrnavlja žitaica dopunjena smešom mineralnih materija. U prekrupu žitarica ili utvrđenih kompletnih smeša koncentrata treba uključiti kuhinjsku so u količini od 0,5-1% zavisno od količine koncentrata koji se daje u zavisnosti od osobine voluminoznih hraniva koje predstavljaju bazu obroka.

Ako se obrok zasniva na većem udelu silaže kukuruza, sena različitih trava, repe i slame žitarica, onda kao koncentrat treba koristiti smeše u kojima procenat proteina treba da bude pravilno izbalansiran kao i mineralne materije u saglasnosti sa potrebama junica određenog uzrasta.

Bitno je istaći da se telad u prva četiri meseca života praktično ne hrane sočnom kabastom hranom, pre svega silažom. Sa završetkom ovog perioda, u obročnu ishranu se uključuje 3-4kg sena, manje količine silaže ili zelene mase (ne preko 8kg), ali se uvodi i koncentrat i to u količini od 2kg dnevno. U kasnijem periodu kada kabasti deo obroka iznosi oko 12kg, količina koncentrata se smanjuje na 1-1,5kg po grlu dnevno. U sledećoj fazi uzrasta, kada je grlo staro od 9-12 meseci, zelena hrana, ili silaža mogu se povećati na 13-15kg, količina sena se smanjuje na 1-1,5kg, dok se koncentrat svodi na količinu od 1kg dnevno ili se može u potpunosti izbaciti iz obroka.

Dragoljub Krajnović dipl.inž.

PRODAJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA NA PRODUKTNOJ BERZI U NOVOM SADU

Produktna berza u poslednjih nekoliko godina omogućava individualnim poljoprivrednim proizvođačima da obezbede plasman svojih poljoprivrednih proizvoda po cenama koje su na Berzi u datom trenutku. Poljoprivredni proizvodi koji se mogu prodavati preko Produktne berze su: žitarice (pšenica, kukuruz, ječam), industrijsko bilje (soja, suncokret), stočna hrana (sojina

i suncokretova sačma, stočno i lucerkino brašno, stočni ječam, stočni kvasac), semenska roba (semenska pšenica i kukuruz), veštačka đubriva i ostala roba koja se lako može standardizovati. Preduslovi koji se moraju ispuniti:

1. Da je poljoprivredni proizvođač registrovao svoje poljoprivredno gazdinstvo,
2. Da je roba za promet preko Berze, uslovno uskladištena i da za to ima validan zapisnik (prijemnica), iz razloga što se preko Berze može prodavati roba koja zadovoljava JUS kvalitet.

Procedura prodaje Ukoliko su preduslovi ispunjeni, zainteresovani poljoprivredni proizvođači mogu kontaktirati odeljenje u Produktnoj berzi za informacije oko plasmana određenog poljoprivrednog proizvoda i formiranje naloga za prodaju. Prmljeni nalog za prodaju prenosi se indetičnim nalogom Berzi (bez razlike u ceni i bilo kakve druge razlike u odnosu na primljeni nalog od poljoprivrednog proizvođača. Ukoliko dođe do prodaje robe preko berze, o tome izveštava proizvođača i šalje potencijalnom kupcu profakturu za robu. Nakon uplate sledi nalog za utovar koji se šalje skladištaru, a po izvršenom utovaru robe (u kvantitativnom i kvalitativnom smislu) u roku od tri dana sredstva se prebacuju na račun proizvođača. Za izvršene usluge Produktnoj berzi se plaća provizija u iznosu od 1% uvećanu za PDV-e.

mr Mladen Pavlović

OČUVANJE ZEMLJIŠTA POSLE ŽETVE PRIMENOM AGROTEHNIČKIH MERA

Sada, posle žetve, treba razmisliti o narednoj setvi a pre svega o očuvanju i zaštiti zemljišta kao osnovnom nosiocu prinosa naših useva. U vreme stalnog poskupljenja mineralnog đubriva pa i drugih repromaterijala poljoprivredni proizvođači trebalo bi da počnu primenjivati mere kojima će sačuvati i popraviti plodnost zemljišta, kako bi zadržali prinose, i uštedeli kod primene i upotrebe đubriva. Pre svega moramo poznavati kakvo je stanje hraniva u zemljištu pre nego bilo šta posejemo. To će nam reći analiza zemljišta koju ćemo uraditi u najbližoj, za to ovlaštenoj laboratoriji. Od agrotehničkih mera koje treba provesti su: ljuštenje strništa, obavezno zaoravanje, i **ni u kakvom slučaju spaljivanje žetvenih ostataka**, zatim setva useva za zelenišno đubrenje i mera kalcifikacije. Ljuštenjem strništa možemo smanjiti "populaciju" korova jer tom merom će se izazvati seme korova da nikne iz plitkog površinskog dela zemljišta, a kasnije obradom, taj korov uništiti. Na taj način smanjujemo njegovu brojnost, a zaštita herbicidima iduće godine biće uspešnija. Prekidom sistema kapilara u zemljištu sprečavamo gubitak vlage isparavanjem, a i mikrobiološka aktivnost u zemljištu se nastavlja. Slamu koja ostaje nakon žetve ako nam ne treba, treba usitniti te zajedno sa dodatim azotom koji može biti iz organskih ili mineralnih đubriva odmah zaorati. Najlošija odluka je spaljivanje slame jer osim što prekidamo kruženje materije u prirodi, uništavamo i korisnu faunu u zemljištu. Osim toga postoji mogućnost širenja vatre na okolinu. Zelenišno đubrenje ili sideracija jedan je od najdelotvornijih načina djelovanja na povećanje plodnosti zemljišta, unošenjem u zemljište, zelene mase biljaka koje se seju za tu namenu. Usevei za zelenišno đubrenje imaju povoljan uticaj na teškim zemljištima jer duboko razvijen korenov sistem ovih

vrsta omogućava popravljavanje strukture, vodnovazdušnog režima te stvaranje organske materije u zemljištu. Tradicionalni usevi koji se seju za tu namenu su razne vrste leguminoza, stočna repa Perko, uljana repica i slične usevi. Obično se seju kao postrni (naknadni) usev nakon skidanja žitarica te se zaoravaju u jesen ili u rano proleće, zavisno od narednog useva. Biljke za zelenišno đubrenje (siderate) obično zaoravamo kada biljke odrvene ili kada ih "opali" mraz. Na težim zemljištima obično se zaoravaju u jesen, a na lakšim u proleće. Kojom brzinom će se odvijati razlaganje zavisi od toga koliko duboko ih zaoravamo, vrsti i starosti biljaka i vlazi u zemljištu. Preporučuje se dublje zaoravanje mase jer se usled sporijeg razlaganja zemljište obogaćuje sa organskom materijom. Vrednost kiselosti zemljišta je u određenom odnosu sa količinom kalcijuma u zemljištu. To je element koji utiče na formiranje stabilne, mrvičaste strukture što znači i povoljnog vodovazdušnog režima i plodnosti zemljišta. Kad imamo dovoljno kalcijuma u zemljištu povoljan je uticaj na stvaranje kvalitetnog i zrelog humusa koji je značajan za plodnost zemljišta. Zemljišta kisele reakcije imaju nestabilnu strukturu i pokazuju sklonost formiranju pokorice posle svake jače kiše. Znamo šta znači pokorica za biljke u nicanju. U takvim zemljištima neka hraniva postaju manje pristupačna biljci, pogotovo fosfor jer dolazi do fiksacije fosfora. Primjenjene količine fosfora samo se delimično iskoriste u zemljištu. Iz navedenog vidimo da je korekcija pH vrednosti zemljišta prva mera kojom povećavamo plodnost i sposobnost primanja hraniva iz zemljišta. Da bi znali kakvo je stanje u zemljištu neophodna je analiza zemljišta koja će nam pokazati sa čime raspolažemo. Na taj način pravilnom primeno đubriva, svoju poljoprivrednu proizvodnju učinimo jeftinijom, kvalitetnijom i većom. Za sprovođenje kalcifikacije na raspolaganju su nam različiti materijali na bazi dolomita i krečnjaka, "živi" i gašeni kreč, otpadne materije kao saturacioni mulj, i drugi. Sve ovo, ako budemo primenili, dobićemo za nas ali i za naše potomke kvalitetniju i zdraviju životnu okolinu i zemljište.

Zlatko Vampovac dipl.inž.

Pregled cena (RSD) sa zelene, kvantaške i stočne pijace u Beogradu
za period 04.-11.08.2014. godine

Povrće			Voće			Pijačna cena stoke	
Proizvod	Kvantaš	Zelena	Proizvod	Kvantaš	Zelena	Proizvod	Živa vaga
	din/kg	din/kg		din/kg	din/kg		din/kg
Krastavac salatni	60	100	Grožđe belo	300	500	Tovljenici (80-120 kg)	170
Šargarepa	35	80	Grožđe crno	300	500	Bikovi (≥500 kg, HF rasa)	215
Spanać	150	200	Limun	180	250	Bikovi (≥500 kg, SM rasa)	225
Zelena salata (komad)	32	50	Jabuka Ajdared	60	100	Stočna hrana	
Kupus	30	60	Jabuka Zlatni delišes	90	100	Stočni ječam (džak 50 kg)	21
Krompir	45	80	Jabuka Greni smit	90	100	Lucerka seno u balama (cena po kg)	18
Paradajz	90	130	Lešnik očišćen	1000	1200	Kukuruz-džak 50 kg (okrunjen, prirodno sušen)	18
Crni Luk	35	80	Kruška	200	200	Pšenica (džak 50 kg)	21
Paprika šilja	80	130				Stočni ječam (džak 50 kg)	21
						Stočno brašno (džak 33 kg)	17